

BESLUT

2015-05-11

Dnr: 15/00345

SAKEN

P1-morgon, 2015-02-05, inslag om att prinsessan Madeleine inte avsätter tid för media; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

Inslaget handlade om prinsessan Madeleines senaste besök i sitt hertigdöme Gästrikland och Hälsingland och att det under hennes besök inte hade avsatts tid för media. I inslaget medverkade P4 Gävleborgs kanalchef, som skrivit en debattartikel om ämnet, samt hovets informationschef. Inslaget presenterades av programledaren enligt följande.

Först handlar det om vilka skyldigheter en prinsessa kan ha. Prinsessan Madeleine som är hertiginna av Hälsingland och Gästrikland får kritik för att hon inte ställer upp på intervjuer. Det är kanalchefen på P4 Gävleborg, [personnamn], som är kritisk. I ett öppet brev till hovet beskriver han prinsessan Madeleines senaste besök i trakten som närmast amatörmässigt.

Programledaren sa att kanalchefen medverkade i en studio i Gävle och i början av inslaget sades följande av kanalchefen och programledaren.

(Programledare) – Ja, ska du beskriva? Vad är det du är kritisk mot? (Kanalchef) – Ja, alltså jag ser ju samma mönster och prinsessan Madeleine har ju besökt länet, jag tror det var första gången 2004, och vid samtliga tillfällen sedan så har hon då systematiskt lagt ett sådant program att pressen över huvud taget inte har nått henne. Någon har ropat en fråga vid någon avspärrning för pressen och så och jag tycker det där är ovärdigt och jag tycker också att vår rapportering naturligtvis blir betydligt fattigare när man har satt i system att inte vara nåbar. (Programledare) – Kan du beskriva lite mer i detalj? Vad var det som hände senaste gången hon var där till exempel? (Kanalchef) – Ja, nu var det ju då kanske 20, 25 fotografer och journalister som då var hänvisade till olika fållor och, ja för fototillfällen. Men jag är övertygad om att hovet känner till att skrivande journalister behöver komma närmare. Gör man radio så behöver man kunna

ställa frågor i en mikrofon och tv har sina behov. Det räcker inte att ha ett litet fototillfälle och såhär har det varit vid alla tillfällen. Möjligen var det någon spontan intervju 2007 i Gävle, fyra, fem minuter, vid teatern men det är allt som har varit och jag menar att det kan inte vara så svårt att lägga in 15 minuter på ett värdigt och lugnt och planerat sätt så att vi kan få ställa de frågor som jag tycker är rättmätigt att vi får göra. (Programledare) – Men måste inte prinsessan själv få bestämma i vilka sammanhang hon vill bli intervjuad? (Kanalchef) – Nej. Hon är inte en privatperson. Hon företräder kungahuset, hon har en ställning i kungahuset, hon ingår i vårt statsskick, hon är betald av skattebetalarna och hon är också, tror jag mig kunna säga tämligen säkert, uppfostrad för att vara en offentlig person och representera både, både kungahuset men också landet. Och här uppe är det ju lite extra särskilt, som du sa, hon är ju faktiskt hertiginna. Hon fick det i förläning när hon föddes av sin far och därvid finns det ju många intressanta frågor: vad, vad kan prinsessan Madeleine betyda för ett län som Gävleborg med alla dess problem och alla dess möjligheter?

Därefter medverkade hovets informationschef som uttalade sig om kritiken på bland annat följande sätt.

(Informationschef) – Jag tycker att det är viktigt att framhålla att vi på hovet och kungafamiljen vill verkligen få fram nyttan som kungafamiljen gör för Sverige och familjen arbetar hårt och gör väldigt många programpunkter flera gånger i veckan och också per dag. Och vi försöker ju vara så öppna som vi bara kan och informerar på vår hemsida kungahuset.se. Den uppdateras flera gånger per dag också. Men självklart så får vi ju ta till oss av den kritik som nu har kommit. Och jag tror egentligen att vi, både du och jag, tycker att det är viktigt att det finns en öppenhet... (Programledare) – Men varför vill inte... Förlåt. Varför vill inte prinsessan bli intervjuad? Varför har hon inte ställt upp på en intervju? (Informationschef) – Det är ju alltid så när man gör besök. Det är en omfattande planering innan, det är många punkter som ska hinnas med. Vi tar alltid in mediaaspekten, huruvida det är läge att möta media eller inte. Och här kan vi ju naturligtvis bli bättre men det primära huvudsyftet med ett besök det är ju inte att enbart att möta pressen utan det är många andra saker som det här besöket syftar till. (Programledare) – Men [kanalchefens namn] talar här om 15 minuter för medierna, att det behövs. Det tar inte så mycket tid. (Informationschef) – Nej, det kan tänkas att det tar inte så mycket tid men å andra sidan, precis som [kanalchefens namn] sa här så, i det här konkreta fallet i måndags så var det bortåt 25 journalister och det kan bli väldigt stökigt och det tar betydligt längre tid än några minuter för alla vill ju ha en kommentar. Och prinsessan tog också, svarade på ett antal frågor trots att vi i förväg till medierna, till journalisterna, var tydliga med att det var inget medietillfälle vid det här mötet. Men samtidigt så tycker jag, jag förstår också att det är ett stort intresse när prinsessan kommer som hertiginna och besöker Gävle och så vidare då att det är klart att vi tar till oss av det här och försöker tillmötesgå media så mycket som möjligt.

Därefter uttalade sig kanalchefen enligt följande angående de svar som hovets informationschef gav.

(Kanalchef) – Ja, jag tycker ändå, jag håller fast vid att det är ett fattigdomsbevis att prinsessan Madeleine inte på elva år avsatt en kvart eller mer för medierna. Det har, det är det som irriterar mig, att det är systematiskt. Och jag har använt ordet Garbo-liknande: höjer sig, vinkar, håller avstånd och inte låter sig intervjuas, inte låter sig, ja media komma närmare och därmed också läsare, tittare och lyssnare får ju inte heller tillgång till henne. (Programledare) – Nej. Vilka frågor skulle ni på P4 Gävleborg vilja ställa till henne? (Kanalchef) – Ja som jag, det är just det här med hertiginneskapet. Hur ser hon på det? För att hon är ju inte så ofta i landskapet och det kan ju förklaras med att hon har bott utomlands och så, det är inte det utan lite, som jag var inne på, vad är detta för henne? Hertiginneskapet över de här två landskapen. Vad kan det

betyda i en förlängning med hennes kontakter, nätverk och, och så? Det är en av absolut viktigaste frågorna. Den har vi inte under de här åren kunnat ställa.

I slutet av inslaget sades följande.

(Programledare) – Okej. [Informationschefens namn] på hovet, kan du lova att Madeleine kan svara på de här frågorna, ge en intervju med P4 Gävleborg nästa gång som hon kommer till trakten? (Informationschef) – Ja, vi vill vara både öppna och tillgängliga och vi är ju inne i den processen just nu och jobbar med det. Och också som [kanalchefens namn] sa inledningsvis när det gäller ljudupptagning som är a och o för Sveriges Radio så är det naturligtvis någonting framåt här som vi ska se över så att det ska vara en större möjlighet för intervjuer via radio.

ANMÄLAN

Anmälaren kritiserar att en kanalchef på Sveriges Radio (SR) förde fram kritik om att hovet och prinsessan Madeleine hade satt i system att inte träffa media. Anmälaren anser att SR därmed bedrev opinion mot kungahuset och tog ställning i en kontroversiell fråga.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför följande.

P4 Gävleborgs kanalchef skrev en debattartikel med anledning av prinsessan Madeleines hantering av media i länet. Han uppmärksammade där att prinsessan, en del av Sveriges statsskick med ett skattefinansierat offentligt uppdrag, inte avsätter tid för media vid sina besök i hertigdömet.

Med anledning av artikeln tog *P1-morgon* upp frågan vilka skyldigheter en prinsessa har. För att diskutera detta bjöds författaren av debattartikeln in tillsammans med hovets informationschef. Båda parter fick förklara sina utgångspunkter och besvara kritiska frågor från programledaren.

SR är självklart medvetna om att medarbetare enligt opartiskhetskravet inte får ta ställning i kontroversiella frågor. En kanalchef måste dock offentligt kunna uppmärksamma att hans verksamhet inte ges förutsättningar att utföra sitt uppdrag, till exempel som i detta fall vid prinsessans brist på öppenhet. Detta inte minst då det gäller informationsfriheten som är avgörande för att media ska kunna fullgöra sina demokratiska funktioner.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt

ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar inledningsvis att kanalchefen är en sådan företrädare för SR för vilken kravet på opartiskhet gäller fullt ut. Enligt nämnden kan det diskuteras om vissa av kanalchefens kommentarer var alltför värderande. Utgångspunkten för inslaget var dock att behandla frågan om förutsättningarna för media att utföra sitt uppdrag. Nämnden kan mot denna bakgrund inte finna att kanalchefens uttalanden i det aktuella sammanhanget medför någon överträdelse av kravet på opartiskhet. Nämnden noterar att företrädare för hovet medverkade i inslaget och gav sin syn på frågan.

Detta beslut har fattats av Kristina Ståhl, K-G Bergström, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman, Jan Holmberg och Nedjma Chaouche efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Nathalie Eriksson